Punkt i protokollet PR 90/2016 rd

Plenum

Tisdag 27.9.2016 kl. 14.03—21.47

16. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

Regeringens proposition RP 140/2016 rd

Remissdebatt

Talman Maria Lohela: Ärende 16 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till förvaltningsutskottet, som kulturutskottet och social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till.

Debatt

20.22 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan edelleen nostaa nämä hallituksen ajamat vanhuspalvelulain heikennykset ja budjetin merkittävät leikkaukset näiltä osin tässä esille. Eli täällä on kaavailtu vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen tarkistamisella ja vanhuspalvelulain eräiden tehtävien poistamisella merkittävät leikkaukset vanhuspalveluihin. Muistuttaisinkin eduskunnan yhteisestä tahtotilasta viime kaudella, joka oli, että mitoitusta tulisi nostaa vuoden 2014 loppuun mennessä 0,5-tasolle, ja nythän hallitus ajaa tätä 0,4:ää. Tätä tahtotilaa on hyvin noudattettu siten, että tämä keskiarvo on noussut THL:n tutkimusten mukaan 0,63:een. Eli siinä mielessä on huono, että nyt tätä hyvää tahtotilaa heikennetään ja annetaan signaali, että vanhustenhoidon kehittämisestä voitaisiin leikata.

Muistuttaisin myös, että tämä eriarvoistaa Suomen ikäihmisten ja ylipäätänsä vanhusten hoitoa. Kuten tiedetään asiakasmaksujen merkittävästä nostosta, niin varakkaat alueet ja varakkaat kunnat pidättäytyivät pitkälti nostamasta näitä maksuja, kun taas köyhemmät alueet olivat pakotettuja nostamaan ne. Pelkään, että samalla tavalla käy myös ikäihmisten hoidossa, että köyhemmät alueet ovat pakotettuja tiputtamaan ja laskemaan tätä mitoitusta.

Nämä heikennykset vaikuttavat monilta osin myöskin ikäihmisten perusoikeuksiin ja hoitohenkilökunnan jaksamiseen. En pidäkään näitä esityksiä ja leikkauksia nämä olemassa olevat vanhustenhoidon haasteet tiedostaen hyväksyttävinä.

20.24 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Minäkään en voi olla palaamatta tähän vanhustenhoidon henkilöstömitoitukseen. Viime torstaina keskustelimme tästä asiasta paljon kyselytunnilla, ja ministeri Rehula perusteli silloin henkilöstömitoitusten vähentämistä sillä, että hoidolliset tarpeet ratkaisevat henkilökuntamäärän. Valitettavasti tämä ei ihan käytännössä mene näin, koska minulle on jo nyt kerrottu hoitajien toimesta, että henkilökunnalle on jo ilmoitettu, että ensi vuoden alusta henkilökuntaa vähennetään, ja sitä on perusteltu nimenomaan sillä, että nyt tälle asialle on hallituksen lupa. Kukaan ei siis kysy asiakkaan tai ikäihmisen tarpeita, vaan 0,4 laitetaan suoraan työvuorosuunnittelun ja

henkilöstömäärän laskentapohjiin. Minimisuosituksesta tulee siis suoraan maksimimitoitus.

Tätä hallituksen esitystä ovat kritisoineet kaikki asiantuntijat. En usko, että Suomesta löytyy yhtään asiantuntijaa, joka olisi sitä mieltä, että tämä voidaan tehdä ilman, että ikäihmisten hoidon laatu heikkenee. Tätä kritisoivat myös alan ammattilaiset, omaiset ja ikäihmiset itse.

20.25 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan jatkan tätä äskeistä keskustelua. Me kävimme tässä jo aikaisemmin tänään iltapäivällä keskustelua tästä ikääntyvien ihmisten hoivasta ja siitä, että nyt hallituksen esityksellä hallitus heikentää ikäihmisten tai vanhusten mahdollisuutta saada kaikki tarvittavat palvelut. Tässä on kyse ennen kaikkea ihmisten oikeusturvasta ja siitä, että ihmisen oikeutta niihin tarvittaviin palveluihin, mitä vanhuspalvelulaki on hänelle turvannut, nyt tällä esityksellä vaikeutetaan myös siten, että kunnat rupeavat säästämään henkilöstömitoituksessa, mahdollisesti korottavat asiakasmaksuja tasapainottaakseen omaa talouttaan, ja vaikeutetaan myös näitten moniammatillisten geriatristen tiimien toimintaa, koska nyt nämä tulevat lakiesitykset tulevat vaikuttamaan siihen, että myös näissä voidaan toteuttaa heikennyksiä.

Vastuuhenkilö poistetaan. Tämä tulee ennen kaikkea vaikuttamaan siihen, että yksin asuvien, joilla ei ole läheisiä tai omaisia, tilanne tulee vaikeutumaan, kun ei ole ketään, joka huolehtii heistä. Tämä tulee lisäämään turvattomuutta monien vanhusten kohdalla.

Ja se, mikä täällä tietenkin näkyy vielä: hallitus on suunnittelemassa yli 75-vuotiaitten vammaisten oikeuksien rajoittamista siten, että he eivät kuuluisi enää vammaispalvelulain piiriin.

Aivan kuten täällä on edellisissä puheenvuoroissa todettu, niin kaikki asiantuntijat ovat osoittaneet ja sanoneet, että ensinnäkin nämä leikkaukset ovat mahdottomia, ne eivät ole järkeviä ja ne eivät myöskään noudata meidän perustuslaillista oikeusturvaa. Tämä on herättänyt erittäin paljon huolta, ei pelkästään vanhuksissa itsessään, vaan myös heidän läheisissään ja omaisissaan, koska voi olla tilanteita, että yksinkertaisesti läheiset asuvat ihan toisella paikkakunnalla kuin vanhus itse, minkä takia sitten ei päästä hoitamaan ja huolehtimaan näistä omista läheisistä. Sen takia tämä liittyy vahvasti tähän peruspalvelun valtionosuuteen, ja siihenhän myös viitataan tässäkin esityksessä.

20.27 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kunta—valtio-suhde on hyvin moniosainen, ja nyt tässä valtion talousarvioesityksessä monet näistä osista liikkuvat. Kilpailukykysopimus, eläkelainsäädännön uudistus, joka tulee ensi vuonna voimaan, ja niin edelleen, vaikuttavat kunta—valtio-suhteeseen. Välillä kunnat ovat voittamassa, välillä kunnat ovat häviämässä tässä suhteessa.

Mutta oleellista on se, mikä on tänne budjettikirjan selvityksiin kirjoitettu ja jonka Kuntaliiton hallitus totesi yksimielisesti hyvin tyytyväisellä mielellä muun muassa viime torstaina, että tämä budjetti kokonaisuutenaan pitkästä aikaa, ehkä kahdeksan vuoden jälkeen, vahvistaa kuntataloutta. Ei paljon, 39 miljoonaa, mutta vahvistaa kuitenkin. Ja kun katsoo näitä lukuja täältä liitetiedostosta viime vuosilta, niin viime vaalikaudella valtio säästi leikkaamalla kuntien valtionosuuksia todella rajusti. Eihän se ole mitään säästämistä, että leikataan toiselta julkisyhteisöltä näyttääkseen valtion budjetissa kauniimpia lukuja. Sehän on itsepetosta suoraan sanoen, ja näin tapahtui. Ja nyt, vuonna 2017, ei enää lei-

kata, valtio ei leikkaa kokonaisuutena kaikkien näitten tekijöitten yhteisvaikutuksesta, ei leikkaa kunnilta. Säästöt kohdistuvat muualle.

Se, että näin tapahtuu, on kuntien kannalta erittäin tärkeää. Se vahvistaa kuntien itsehallintoa. Se antaa kunnille mahdollisuuden palkata ihmisiä vanhustenhoitoon ja niin edelleen, mihin kunnallinen, paikallinen itsehallinto antaa mahdollisuuden eli varojen käyttöön järkevällä, harkitulla tavalla. Tämä on raju muutos siihen nähden, mikä on viime vuosina ollut. Tämän hallituksen kunniaksi on lausuttava näin.

20.30 **Elsi Katainen kesk:** Arvoisa puhemies! Vanhuspalveluissa on varmasti paljon kehittämistä, ja on tietysti ihan aiheellista kiinnittää huomiota niihin epäkohtiin, mutta toisaalta sitten en pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että ikään kuin korostetaan vain niitä kielteisiä asioita, ja sillä tavalla varmasti myöskin luodaan epävarmuutta ja huolta, ehkä turhaankin, koska kaikki tiedämme ihan hyvin sen, että on erilaisia paikkoja, missä hoidetaan, ja se ei välttämättä todellakaan ole aina siitä hoitajamitoituksesta kiinni, joka sekin tietysti on osaltaan vaikuttamassa mutta ei varmasti ole edes se vaikuttavin asia, kun puhutaan siitä, kuinka vanhuksia hoidetaan, minkälainen heidän hoitonsa taso on.

Viime kaudellahan hallitus kohdisti kuntiin todella rajut valtionosuusleikkaukset, mutta sitten se viime kaudella paljon kritisoitu rahoitusvastuun periaate, joka silloin ei toteutunut, toteutuu nyt, elikkä valtio korvaa kunnille täysimääräisesti ne tehtävät, joihin se on kunnat velvoittanut. Viime kaudella monet tehtävät vain puoliksi korvattiin kunnille, ja sen tietää, mitä siitä kunnille seurasi. Tämä on ainoa oikeudenmukainen tapa siirtää näitä tehtäviä, ja se myöskin turvaa ihan parhaiten ne palvelut, joita joka ikinen kuntalainen arjessaan käyttää. Olennaisinta on aina kuntien valtionosuuksien kokonaisuus, se kokonaisuus, eivät niinkään ne yksityiskohdat siinä ja ne yksittäiset tekijät valtionosuusjärjestelmässä. Kuntien kannalta tämä hallitus on todellakin tehnyt hyvää sillä tavalla, että pikkuhiljaa ollaan suuntaa kääntämässä kunnille edullisempaan suuntaan. Tästä yhtenä esimerkkinä on myöskin se, että reformiministeriryhmähän linjasi viime viikolla, minun mielestäni aivan oikein, etteivät kunnat jää yksin esimerkiksi näitten sote-kiinteistöjensä (Puhemies koputtaa) riskin kanssa.

20.32 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitin aamuni sillä, että luin paikallisesta lehdestä, että varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja ei suurenneta, subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta pidetään kiinni, vanhuspalveluiden henkilöstömitoitusta ei lasketa — hallituksen tahdosta huolimatta. Tämä oli meidän paikallisessa lehdessämme, ja Kotka, jonka velkamäärä on ehkä Suomen suurin tällä hetkellä, yrittää siitä huolimatta pitää näistä kiinni.

Niin kuin täällä on useamman kerran jo todettu, valtio ohjaa kyllä näillä omilla linjauksillaan kuntia tekemään näitä päätöksiä, ja siinä kohtaa, kun se kokonaisuus eittämättä on plussan puolella, sikäli mikäli kikyn 90 miljoonan euron miinus ei tule realisoitumaan, kuntakohtaiset erot ovat kuitenkin varsin suuret sekä tämän kilpailukykysopimuksen vaikutuksista että näistä muista vaikutuksista, ja kunnilla ei monessa kohtaa ole mahdollisuutta tehdä muuta kuin vetää ne minimit siinä kohtaa, jos valtion puolelta se ohjaus tulee niin, että nämä mitoitukset muutetaan, laki muutetaan sen mukaan ja valtionosuudet muutetaan sen mukaan, ja tästä on tämän kohdalla kyse. Voi olla, että kaikki muuttuu, ja todennäköisesti muuttuu siinä kohtaa, kun kunnat eivät voi enää säätää omaa veroprosenttiaan muutaman vuoden päästä. Voi olla, että kaikki muuttuu siinä kohtaa, kun tulee itsehallinto, jossa

ei itsehallinnollisesti saa päättää taloudesta, ei siellä kunnan puolella eikä siellä maakunnan puolella.

20.34 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen esityksestä on löydettävissä se selvä linja ja toteamus, että kilpailukykysopimuksen kautta saadaan konkreettisia säästöjä. Suomessa julkiset menot ovat olleet koko 2010-luvun vaihteen kestämättömän suuret suhteessa vientiteollisuuden tuomiin tuloihin. Velkaa on tästä syystä kertynyt kuntiin. Edustaja Kankaanniemi on oikeassa. Hallituksen toimet sen lisäksi, että ovat vahvistaneet kuntataloutta, antavat myös näyttöä siitä, että tätä kestämätöntä suhdetta voidaan ja halutaan muuttaa. Me kaikki, jotka olemme kuntapäättäjiä — useimmat meistä kansanedustajista olemme — tiedämme, ettei kuntataloudessa ole luvassa lihavia vuosia seuraaviin muutamiin vuosikymmeniin. Tämän tosiasian kiistäminen on vaarallista populismia. Sen sijaan, että lähdetään kiistämään tosiasioita, on otettava vastuu korjaavista toimista, kun vielä on aikaa. Tuli maakuntauudistus missä muodossa tahansa, taloudellisiin realiteetteihin nyt vain törmätään ja meidän on tehtävä ne rakennemuutokset, mitkä ovat välttämättömiä hyvinvointipalveluiden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

20.35 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kun me puhumme kuntataloudesta, niin meidän pitää muistaa se, että kunta on ennen kaikkea ihmisiä varten. Kun siitä lähtökohdasta täällä luodaan lainsäädäntöä, joka tuo ne puitteet, johonka kunta sitten sitä kuntalaisten palvelua lähtee rakentamaan, niin ongelma tämän hallituskauden aikana on ollut se, että — otetaan nyt vaikka sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksut — sen seurauksena, että täällä tehdään päätöksiä, että asiakasmaksuja voidaan nostaa 30 prosenttia, nyt kunnat ovat suhtautuneet tähän hyvin eri lailla. Meillä Etelä-Karjalassa ei ole nostettu asiakasmaksuja, mutta täällä on paljon kuntia, joissa asiakasmaksuja on nostettu, ja tämän seurauksena kuntalaiset eri puolilla Suomea ovat eriarvoisessa asemassa.

Toinen, johon täällä jo viitattiin edustaja Paateron toimesta, on esimerkiksi subjektiivisen päivähoidon rajaus. Nyt meillä on kuntia, joissa tätä rajausta ei ole tehty siinä mittasuhteessa, mitä se voitaisiin tehdä. Tulkintoja tämän rajauksen osalta on hyvin erilaisia. Tulkinnat siitä, milloin tämä rajaus voidaan tehdä ja millä perusteella ja kriteereillä, vaihtelevat hyvin pitkälle eri kunnissa. Tältä osin hallituksen seurauksena meidän kuntalaisemme, myös nämä lapset, ovat hyvin eriarvoisessa asemassa niissä tilanteissa, jos tämä rajaus lähdetään toteuttamaan. Osissa kunnissa onneksi tätä rajausta ei lähdetä tekemään.

Samoin esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaan, kun on mahdollistettu erilaisia väljennyksiä, niin esimerkiksi nyt tuli eräässä seminaarissa viestiä, että Jyväskylän kaupunki on suunnittelemassa 300 lapsiperheen sosiaalihuollon palveluiden heikentämistä sen takia, että tämä lainsäädäntö sen tulevaisuudessa mahdollistaa. Elikkä tämä kuvaa sitä, mitä kuntataloudessa tällä hetkellä tämäkin esitys nyt tavallaan mahdollistaa, että kun kunnille annetaan lisää vapauksia, kun kunnat katsovat sitä hyvin tiukasti pelkästään kunnan talouden näkökulmasta, niin kuntalainen herkästi unohtuu tässä.

20.37 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva kunnan peruspalvelujen valtionosuuslaki sisältää sen mekanismin, jolla sitten nämä kunnan ja valtion väliset suhteet rakennetaan lopulta. Eli tällä järjestetään kunnille riittävästi rahaa valtion näkökulmasta, enemmän tai vähemmän sama määrä kuin edellisvuosina, ja siksi tämä on sinänsä tärkeää. Mutta tästä huolimatta kunnalla on ja kunnalle jää itsehallinto, jonka

puitteissa se päättää veroprosentistaan. (Sirpa Paatero: Eihän, kun just rajoitetaan!) — Edustaja Paatero, sitä ei rajoiteta kuin määräajaksi, tietyn siirtymäkauden ajaksi. Sitä ei voida rajoittaa, koska kuntalaisten itsehallintoon kuuluu se, että kunnalla on verotusoikeus. Tiedätte hyvin, että se on iso asia, jos ruvettaisiin rajoittamaan. Siinä kunnan luottokelpoisuus romahtaisi ja tulisi paljon seurauksia ja se rikkoisi perustuslakia. Ei ole kerta kaikkiaan edes mahdollisuutta rajoittaa pysyvästi. Lyhyen ajan tietyillä edellytyksillä voidaan rajoittaa kunnan veroprosentin määrää.

Mutta kunnalla on siis verotusoikeus, sillä on maksujen suhteen oikeus. Nämä ovat suosituksia kaikki. Niin kuin kuulimme, kaikki kunnat eivät ole noudattaneet — se on kunnan itsehallintoa. Päättäjät siellä vastaavat siitä, etsivät rahat ehkä jostakin muualta. Maksujen suhteen tapahtuu näin. Myös se, että kunnalla on täysi oikeus panna vanhainkotiin tai johonkin laitokseen henkilöstöä niin paljon kuin haluaa ja tarpeelliseksi näkee, on arvovalinta. Näitä tehdään kunnassa jatkuvasti ja vaikka suosituksia muutetaan, niin ne ovat sittenkin vain suosituksia. Tässä suhteessa ne vain lisäävät kunnan itsehallinnollista päätösvaltaa, ja siinä mielessä ihan positiivista, että näitä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia kevennetään.

20.39 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kataiselle haluan todeta, että tässä henkilöstömitoitusasiassa ei ole mitään hyvää. Siis minä ymmärrän, että hallitus tekee hyviä päätöksiä muun muassa parantaessaan kotihoitoa ja omaishoidon tukea ja niin edelleen, niin että en suinkaan ole sanomassa, että kaikki hallituksen esitykset ovat huonoja, mutta tässä asiassa ei ole mitään hyvää. Nämä henkilöstömitoitukset laskevat nyt tehostetussa palveluasumisessa. Jos me tiedämme, keitä asuu tehostetussa palveluasumisessa, niin siellä nykyään asuu hyvin paljon apua tarvitsevia ihmisiä. Kun tämä esitys nyt mahdollistaa sen, että neljäätoista paljon apua tarvitsevaa ihmistä on hoitamassa yksi työntekijä työvuorossa, niin jokainen meistä voi kyllä päätellä jo tästä, että ei hoidon laadusta voi silloin enää puhua. Tämä johtaa kyllä kansalaiset eriarvoiseen asemaan, eli nyt kannattaa kyllä miettiä, missä kunnassa aikoo ikääntyneenä viettää viimeisiä päiviään, koska jossakin kunnassa saat ihan laadukasta, hyvää palvelua, siellä riittävät rahat palkata niitä hoitajia, vaikka valtionosuutta ei saa, mutta jossakin kunnassa — jos asut siellä, missä on vähän rahaa — sinua voi olla hoitamassa yksi hoitaja, ja siellä on kolmetoista muuta sinun lisäksesi.

20.41 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä erilaisissa puheenvuoroissa on tuotu esille kuntien oikeuksia ja kuitenkin samaan aikaan on vaadittu, että kuntien velvollisuuksien ja rahojen on tultava käsi kädessä. Ja kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen toi esille, niin tämä eriarvoistaa kuntia, esimerkiksi henkilöstömitoituksen lasku tai subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen tai asiakasmaksujen korotukset, koska meidän tehtävänämme on huolehtia tasavertaisesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta, vastuista ja velvollisuuksista siinä.

No, sitten kiinnittäisin muihin asioihin myös huomiota. Täällä on tämä kuntien perustoimeentulotukimenojen muutos ja nimenomaan tämä toimeentulotuen siirto Kelaan. Sehän on hyvä päätös, mutta jatkossa on hyvä huomioida kuntiin jäävä sosiaalityö ja sen resursointi ja myös sitten Kelan ja sosiaalityön saumaton yhteistyö tämän muutoksen keskellä ja muutoksen jatkossa. Varsinkin kun hallituksen monet leikkaukset uhkaavat ajaa yhä use-

ampia suomalaisia köyhyysrajan alapuolelle ja monet joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen, niin tässä tilanteessa tähän on kiinnitettävä ehdottomasti huomiota.

Ja lopuksi haluan vielä myös kiittää näistä omaishoidon panostuksista ja näihin lisäresursoinnista, siellä omaishoitajille on vapaapäivää ja erilaisia terveystarkastuksia. Nämä ovat olleet erittäin toivottuja omaishoitajille jo pitkään, ja nyt meidän velvollisuutemme on tietysti kunnissa vielä huolehtia, että nämä tulevat sitten oikeaan käyttöön. Myös kiitos siitä.

20.43 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Jäin pohtimaan tuon edustaja Kankaanniemen puheenvuoron jälkeen, että mistäpä ne säästöt kunnille tulevat ja millä se tulos on siellä edes muka vahvistunut. Sehän tulee yksinkertaisesti siitä, kun yksittäisiltä ihmisiltä ruvetaan palvelumaksuja keräämään enemmän. Taksojen nostot, mitkä vaikuttavat perheellisiin, työttömiin, sairaisiin, ja näitten omavastuuosuuksien nosto vievät köyhiltä rahaa pois. Toisaalta kun miettii, mitä kiky toi tullessaan: se leikkaa lomarahoja pienipalkkaisilta työntekijöiltä, pidentää työaikaa, työnantajamaksuja siirretään työntekijöille. Nämä ovat sitten siltä työntekijältä pois ja ostovoimasta pois. Ja kyllä siinä nyt käy sillä tavalla, että siinä pienessä nousussa, mikä siellä olisi kuntataloudessa muka tulossa, maksajina ovat köyhät ja kuntalaiset ja kunnan työntekijät. Näin siinä käy. Jos miettii noita vanhuspalveluita ja niiden henkilöstömitoituksien tiukentamista, niin siinä on ajatuksena se, että siellä saadaan noin 13 miljoonan euron säästöt. Kyllä se minusta on selvää rahansiirtoa asukkailta kunnille eikä oikeita säästötoimenpiteitä, mitä valtiontaloudessa pitäisi tehdä.

20.44 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kommentoisin vielä hieman tätä kuntien itsehallinnon näkökulmaa. Eli kyllähän nämä tietysti ovat kuntatasolla myös arvovalintoja ja kysymyksiä siitä, mihin sitä rahaa halutaan käyttää. Otan esimerkin omasta vaalipiiristäni, jossa jokainen kaupunki, myös ne velkaantuneimmat kaupungit, haluaa välttämättä pitää omaa laitosteatteria, useimmat haluavat pitää omaa laitosorkesteria. Ne ovat täysin vapaaehtoisia kulttuuritoiminnan muotoja, koska ainoastaan kirjastotoimintahan on lakisääteistä. Nämä kunnat valitsevat nyt käyttää rahaa näihin asioihin esimerkiksi niitten hoitajien sijaan. Onko se oikein vai väärin? Siitä päättävät jokaisen kunnan omat päättäjät, mutta halusin vain tuoda tämän esille.

Kommentteina tuohon, että subjektiivinen päivähoito ei ole rinnasteinen hoitajamitoitukseen monessakaan suhteessa: Tuskin kukaan tulee sanomaan, että hoitajamitoituksen vähentäminen sinänsä on hyvä tai tavoiteltava asia. Sitä en usko. Mutta taas subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisella on laaja kansalaismielipide takanaan. Enemmistö ihmisistä on sitä mieltä, että ihminen ei tarvitse päivähoitoa, jos hän ei ole töissä. Lisäksi se säästöpotentiaali, mikä näissä toimenpiteissä on, on täysin erilainen. Päivähoidon järjestämistoimenpiteillä voidaan saavuttaa yksittäisen keskikokoisen kaupunginkin tasolla miljoonasäästöt vuodessa, kun taas tässä hoitajamitoituksessa puhutaan ainoastaan kymmenistä miljoonista valtion tasolla. Elikkä mittakaava on täysin erilainen.

20.45 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan tästä lapsen subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatukseen haluan siltä osin sanoa, että kyse on lapsen oikeudesta ja se lapsen oikeus ei saa olla riippuvainen siitä, mikä hänen vanhempiensa työllisyystilanne on. On sitten perheen ja päivähoidon ja varhaiskasvatuksen asia miettiä sitä, kuinka monta tuntia hän mahdollisesti siellä on. Ongelma tässä on myös se, että nyt, kun tämä rajaus on,

meillähän on mahdollista, että erinäisissä tilanteissa lapselle mahdollistetaan kokopäiväinen varhaiskasvatus, mutta ne kriteerit, joilla sitä tehdään tällä hetkellä eri puolilla Suomea, vaihtelevat hyvin paljon, ja siinä mielessä lapset ovat siltäkin osin hyvin eriarvoisessa asemassa. Nyt haluaisin ennen kaikkea tähdentää, että varhaiskasvatuspäivähoito ei ole mikään, voisiko sanoa, tämmöinen vanhempien sijoituspaikka, johon vanhemmat vain vievät lapsen ja lapsi on siellä kuin säilytyksessä ja sitten hänet haetaan pois, vaan se on ennen kaikkea varhaiskasvatuspaikka, missä lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan.

Mutta sitten toinen asia, josta haluaisin antaa kiitoksen, on tämä omaishoidon kehittäminen, johon nytten kaiken kaikkiaan tullaan panostamaan 90 miljoonaa euroa. Ja sen panostuksen pääasiallinen tarkoitushan on nimenomaan näitten vapaapäivien, näitten paikkojen kehittäminen: se, että erilaisessa elämäntilanteessa olevien perheiden ja ennen kaikkea näitten hoidettavien kannalta löydetään semmoisia hoitopaikkoja, mihinkä sitten tämä hoidettava voi mennä, ja omaishoitaja voi pitää hyvin tämän vapaapäivänsä.

Mutta se, mikä minua huolestuttaa tässä, on se, että jos on 90 miljoonan euron panostus, niin samanaikaisesti budjetissa odotetaan 60 miljoonan euron säästöä. Näiden vapaapäivien kehittäminen ei voi tarkoittaa sitä, että pelkästään sillä odotetaan, että me saamme sitten myös 60 miljoonaa euroa säästöä. Elikkä tämä ajattelu ei minulle nyt kyllä oikein sovi.

20.48 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa puhemies! Minäkin olen huolissani kuntien välisistä eroista. Esimerkiksi Kauniaisissa, jossa ovat Suomen rikkaimmat, suurituloisimmat veronmaksajat, maksetaan 6 prosenttiyksikköä alhaisempaa kuntaveroa kuin Kiteellä, missä varmasti on paljon pienituloisempia. Näin on kehitys käynyt, ja se on kohtuuton. Näitä kuntien välisiä talouseroja ja sitä kautta palvelueroja tasataan valtionosuusjärjestelmällä. Ja edellisessä hallituksessa viime vaalikaudella teidän johdollanne valtionosuusjärjestelmä uudistettiin. (Anneli Kiljunen: Kokoomuksen johdolla!) — Sosialidemokraatit olivat valtiovarainministeripuolueena ja... (Anneli Kiljunen: Mutta pääministeripuolue oli kokoomus!) — Ei nyt puhuta siitä. Te olitte vastuussa. Vastuutatte meitä kaikesta tänä päivänä, ja me olemme vain toiseksi suurin hallituspuolue. Mutta te olitte toiseksi suurin, teillä oli muun muassa valtiovarainministeri. (Anneli Kiljunen: Te ette halunnut ottaa sitä vastuuta!) Teillä oli mahdollisuus korjata valtionosuusjärjestelmä, muuttaa se sellaiseksi, että Kotka ja Kitee olisivat siitä hyötyneet eivätkä niinkään Helsinki, Espoo, Kauniainen, jotka siitä eniten hyötyivät.

Tämä järjestelmä on nyt uusittava. Tietysti soten myötä tai maakuntauudistuksen myötä se on pakkokin uudistaa. Ja silloin on vain katsottava, että tehdään oikeudenmukainen kuntienvälinen rahoitusjärjestelmä. Nykymalli ei ole oikeudenmukainen.

Tärkeätä on siis, arvoisa puhemies, että kuntatalous ensi vuonna pitkästä aikaa vahvistuu valtion budjetin vaikutusten ansiosta. Se on aivan oleellinen kysymys. Ja sitten toinen oleellinen kysymys on, että kunnilla on täysi vapaus kohdentaa ne varat, joita on vanhustenhuoltoon tai jäähalliin tai teatteriin. Pannaan arvovalinta eteen ja sanotaan, kumpaan. Minun mielestäni pitää vanhustenhuoltoon panna, ovat suositukset mitkä tahansa, eikä sinne hyväosaisten huvituksiin.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till förvaltningsutskottet, som kulturutskottet och social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till.